

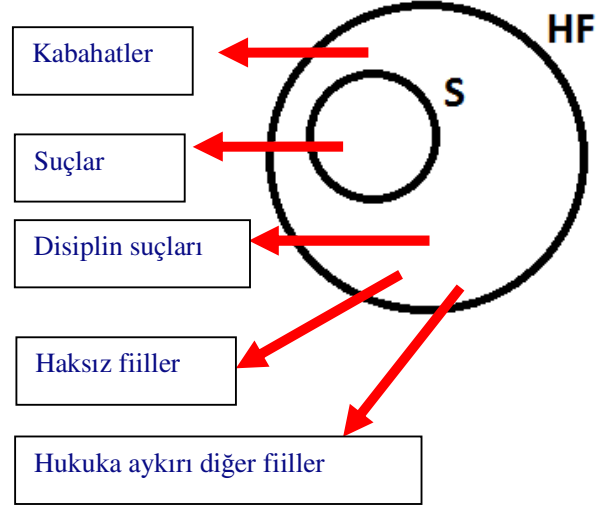
Hitit Üniversitesi
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü
CEZA HUKUKU DERSİ
(2013–2014 GÜZ DÖNEMİ ARA SINAVI)

SORU – 1: Suç kavramını tanımlayarak, benzeri kavramlardan farkını belirtiniz. Şemayı kullanınız. (15 puan)

Suçlar hukuka aykırı fiiller kümesinde özel bir alanı işgal eder. Suçlara çok benzeyen kabahatler idari yaptırım gerektiren, idari yasaklardır. Disiplin suçları, bir örgütün ya da mesleğin iç disiplinini sağlamak için getirilen idari yasaklardır.

Haksız fiiller tazminat gerektiren ve özel hukuk yasaklarıdır.

Suçlar, kanunda suç olarak belirtilen ve karşılığında ceza yaptırımı öngörülen, kusurlu ve hukuka aykırı insan davranışlarıdır.

Cezanın özelliklerini yazınız.

- 1- Ceza kanunla konur ve yargısal bir kararla hükmedilir
- 2- Ceza işlenmiş bir suçun failine yöneliktir
- 3- Ceza korkutucudur, acı ve ızdırap verir

SORU – 2: Cezalandırmanın amacıyla ilgili olarak “adaletçi” teoriler ile “faydacı” teorileri karşılaştırmamız. Bu konuda sizin fikriniz nedir, yazınız. (15 puan)

Cezalandırmanın amacına yönelik olarak, ceza felsefecileri temelde iki görüşe sahiptir. Adaletçi (mutlak) teorisyenler, cezalandırmanın kendisini bizatihi bir amaç olarak görürler ve cezadan ayrıca bir amaç beklemezler. Cezalandırma bozulmuş adaletin yeniden tesisi için gereklidir. Diğer yandan, adaletçi teorilerden kefaretçiler, suç işleyen karşılığında ceza (kötülük) görerek, topluma karşı arınması ve suçlunun toplumla olan hesabının kapatılması gerektiğini ileri sürerler.

Faydacılar ise, cezayı bir amaç olarak görmezler. Ceza bazı amaçlara ulaşılması için bir araçtır. Bu amaçlar; suç işleyen ıslahı-özel önleme, suçlunun cezalandırılmasının toplumda ibret hissi uyandırması-genel önleme olmak üzere iki kategoride ele alınmaktadır.

Burada öğrencinin özgün fikri değerlendirilecektir.

SORU – 3: Bir fiilin suç olarak cezalandırılabilmesi için ileri sürülen teoriler nelerdir? Bu konudaki fikrinizi yazınız. (15 puan)

Bir fiilin suç olarak cezalandırılabilmesi yönünde farklı teoriler söz konusudur. Bunların başında Alman hukukçular tarafından geliştirilen “korunan hukuki değer” (Rechtsgut) teorisidir. Buna göre, bir fiilin suç sayılabilmesi için ortada bu fiilin engellenmesiyle korunacak bir hukuki değer olması gerekir. Anglo-sakson hukukunda ise teoriler daha çeşitlidir. Bunlar “zarar ilkesi” ve bu ilkenin eleştirisi üzerine kurulmuştur. Zarar ilkesine göre, sadece başkasına zarar veren davranışlar cezalandırılabilir. Saldırı ilkesine göre ise ise, zararın ortaya çıkmasının gerekli olmadığını, başkalarına saldıran eylemler de cezalandırılabilir. Bunun yanı sıra, hukuki ahlakçılığa göre, ahlaka aykırı her şey suç olarak kabul edilmelidir. Paternalizm ise, hukukun kişiyi kendinden bile koruması gerektiğini, dolayısıyla kişiyi kendisine vereceği zarardan da cezalandırma yoluyla korunmalıdır.

Burada öğrencinin özgün fikri değerlendirilecektir.

SORU – 4: Suçun unsurlarını kısaca tanımlayınız. (20 puan)

Suç, kusur yeteneği bulunan bir kimsenin, ceza kanunda yasaklanan tipe uygun, hukuka aykırı ve kusurlu hareketidir. Genel kabul gören bir tasnife göre, suçun dört unsuru bulunmaktadır:

- 1- Kanuni unsur (Tipiklik) : Bir fiil, ceza kanununda yapılan suç tanımına tam olarak (tıpatıp) uyduğu müddetçe suç kabul edilir. Tipe uygun olmayan eylem suç kabul edilemez ve cezalandırılmaz.
- 2- Maddi unsur (Hareket) : Ceza kanununda yapılması yasaklanmış hareket veya bu hareketin meydana getirdiği neticedir. Suç bir insan hareketi ile dış dünyada meydana gelen bir değişikliktir.
- 3- Manevi unsur (Kusur) : Suç fail tarafından bilerek ve isteyerek işlenir veya en azından bilerek işlenebilir. Hukuk düzeni, kişinin kusuru olmadan meydana gelen bir fiili cezalandırmaz.
- 4- Hukuka aykırılık : Suçu meydana getiren fiil, hukuk düzeniyle çatışma halindedir ve hukuka aykırı bir fiildir.

2/3

SORU – 5: Kanunilik ilkesi ne demektir? Önemi nedir? Sonuçları nedir? (20 puan)

Nullum crimen sine lege, nulla poena sine lege olarak formüle edilen bu ilkeye göre, kanunsuz suç ve ceza olmaz.

Kanunilik ilkesi (suçların ve cezaların kanuniliği ilkesi) ceza hukukunda güvence fonksiyonudur. Buna göre, ancak kanunda yazan bir fiil suç olarak kabul edilebilir ve kanunda öngörülen ölçüde cezalandırılabilir. Böylelikle bireyler önceden neyin suç olup olmadığını ve bunların cezalarının ne olduğunu bilerek güvence içinde yaşarlar. Başka bir anlatımla, bireyleri devletin keyfi davranışlarına

karşı koruyan, suçların ve bunlara verilecek cezaların önceden kanunla belirlenmesi yoluyla, önceden suç olarak belirlenmeyen eylemlerin insanlar tarafından rahatça yapılmasını sağlar. Kanunilik ilkesinin dört önemli sonucu söz konusudur:

- 1- Suçlar ve cezalar sadece kanunla belirlendiği için, yasama organı dışında, idarenin düzenleyici işlemleriyle veya örf ve adet hukukuyla suç yaratılamaz.
- 2- Ayrıca ceza kanunları suç yaratacak şekilde geniş yorumlanamaz ve kıyas yapılamaz.
- 3- Suç ve cezaların kanunda tereddüt yaratmayacak açıklıkta belirtilmesi gerekir.
- 4- Suç ve cezalar geçmişe yürümez, yani işlendiği esnada suç olmayan bir fiilden dolayı kimse cezalandırılmaz. Bunun istisnası lehe kanunun geçmişe yürümesidir.

SORU – 6: *IterCriminis* ne demektir? Açıklayınız. Teşebbüs ile gönüllü vazgeçme arasındaki farkı açıklayınız. (15 puan)

Iter criminis (suç yolu) bir suçun düşünce aşamasından sonuçlanıncaya kadar geçen süreci ifade eder. Bu yol beş aşamadır:

- 1- Düşünce aşaması
- 2- Hazırlık hareketleri
- 3- İcra hareketlerinin başlaması
- 4- Suçun tamamlanması
- 5- Neticenin gerçekleşmesi

3/3

Bir suçun icra hareketleri elverişli araçlarla başladığı halde suçun tamamlanmaması söz konusu olabilir. Bu failin elinde olmayan sebeplerle gerçekleşirse, suç teşebbüs aşamasında kalır. Fail, işlemeyi kastettiği fiilden değil, bu fiili işlemeye teşebbüs etmekten cezalandırılır (TCK, m. 35). Bununla birlikte, suçun icra hareketleri başladığı halde, suç failin iradesiyle tamamlanmazsa yahut fail tamamlanan suçun neticesinin gerçekleşmemesi için çaba sarfederse, gönüllü vazgeçme olur. Fail teşebbüsten cezalandırılmaz ancak gönüllü vazgeçme anına kadar başka bir suç gerçekleşmiş ise, bu fiilden cezalandırılır (TCK, m. 36).

Dr. Veysel DİNLER
Öğretim Görevlisi

+90 364 2257700-1457
veyseldinler@hitit.edu.tr
<http://web.hitit.edu.tr/veyseldinler>
www.veyseldinler.com

Hitit Üniversitesi
İktisadi İdari Bilimler Fakültesi
Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü
TOKİ Yerleşkesi 19040
Çorum/TURKEY

Posta/for correspondence: PK.45 Çorum/TR

